

πίεσεως. Τὸ βαρόμετρον τοῦτο ἔχει λίαν μικρὸν ὄγκον, εἶναι ἀπλούστατον καὶ ἀκριβὲς συνάμα.

I. A. ΜΑΡΓΑΡΗΣ.

(ιατρός)

ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΥΔΑΤΑ

ΤΗΣ

ΚΥΛΛΗΝΗΣ

Οἰονδήποτε πρακτικὸν ἐπινόημα φέρον τὸν χαρακτῆρα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς δημοσίας εὐημερίας, δεόν νὰ γίνῃ δεκτὸν εὐμενῶς καὶ νὰ ὑποστηρικτῇ ὑπὸ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς κυβερνήσεως.

Ὑπὸ τὴν διττὴν ταύτην ἐποψιν τὰ τῆς Κυλλήνης ὑδάτα παρακαλοῦσι τὴν προσοχὴν τῆς τε χώρας καὶ τοῦ κράτους· ἀπεδείχθη δὲ κατόπιν ἐπανειλημμένων χημικῶν ἀναλύσεων ἐκτελεσθεισῶν οὐχὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μᾶλλον πεπολιτισμένα τῆς Εὐρώπης μέρη, ὅτι τὰ μεταλλικά τῆς Κυλλήνης ὑδάτα δύνανται νὰ θεραπεύσωσι πολλὰς ἀσθενείας καὶ νὰ ζωογονήσωσι τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμόν ἂν τύχῃ ὢν ἐξησθενημένος.

Εἰς ποίαν δὲ κατάστασιν διάκεινται σήμερον τὰ ὑδάτα ταῦτα; Λυπηρὸν εἶναι νὰ τὸ εἴπῃ τις, ἀλλὰ θὰ ᾔτο ἀμάρτημα ἐάν τις ἤθελε τὸ ἀποκρύψῃ. Τὴν σήμερον τὰ ὑδάτα ταῦτα ἀπόλλυνται σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν καὶ μόνον τὸ ἐλάχιστον αὐτῶν μέρος χρησιμεύει εἰς ὀλίγους ἀσθενεῖς οἵτινες, ὅπως μεταβῶσιν αὐτόθι χάριν θεραπείας, ὑποβάλλονται ἐκουσίως εἰς κακουχίας, στερήσεις καὶ κινδύνους ὧν ὁ δεινότερος προέρχεται ἐκ τῆς δυσαστίας.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ σοφὴ Γερμανία, ἡ ἡ πρακτικὴ Ἀγγλία, ἡ ἡ πο-

λυπράγμων Ἀμερικὴ ἤθελον κατέχει διακ' τινὰ *Ἡλίδα*,—ἵνα ἐκφρασθῶμεν Ὀμηρικῶς,—ἀμέσως ὁ τόπος καὶ τὸ κράτος ἤθελον ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργήσῃ ὅπως ὠφεληθῶσιν ἀπ' αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῇ τῆς ἀνθρωπότητος· ἐν ἐνὶ λόγῳ πλήρες Θεραπευτικὸν Κατάστημα θὰ ἀνηγείρετο ἐπὶ τῆς χέρσου γῆς, τὰ δὲ πένριξ ἤθελον μεταβληθῇ εἰς κήπους, εἰς σκιερὰ δάση καὶ εἰς ὠφελίμους φυτείας ἀναπεμπούσας εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τὴν εὐωδίαν των. Τὸ Κατάστημα τοῦτο, ἐν βραχείᾳ χρόνῳ, ἤθελε καταστῇ τερπνὴ κόμη, μέχρ' οὐ προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ἐπιμελῶς διευθυνόμενον ἤθελε συγκαταλεχθῇ μεταξὺ τῶν πόλεων. Δικαίως ἤθελε τις μεμρῆθῃ ἡμῶν ὡς λαβόντων ὑπ' ὅψιν τὴν νεωτέραν Εὐρώπην ἀντὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἥτις τοσαῦτα χορηγεῖ ἡμῖν λαμπρὰ παραδείγματα Καταστημάτων τοιοῦτου εἶδους· ἡμεῖς ὅμως ἐσκέφθημεν ὅτι ἐὰν δυστυχῶς δὲν στρέφωμεν τὴν προσοχὴν μας πρὸς τὸ παρελθόν ἀς λάβωμεν τοῦλάχιστον ὑπ' ὅψιν τὸ παρὸν ὅπως μιμούμενοι, ὅσον τὸ δυνατόν, τὰς τῶν φιλοπόνων καὶ πεπολιτισμένων ἐθνῶν πράξεις, μὴ ἐκληφθῶμεν ὡς ἀνίκανοι καὶ ἐκφυλοί.

Ὅθεν οὐδ' ἐμὴ ἀμφιβολία, οὐδεὶς διασταγμὸς δύναται νὰ ὑπάρχῃ περὶ τῆς ὅσον ἐνεστι ταχείας ἀνεγέρσεως Θεραπευτικοῦ Καταστήματος ἐν Κυλλήνῃ· δεόν ὅμως ν' ἀναφέρωμεν βραχείας τινὰς λεπτομερείας.

Τὰ τῆς Κυλλήνης ὑδάτα ἔχουσιν ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἐποψιν μεγάλην σημασίαν διὰ διαφόρους λόγους. Ἡ Ἡλεία ἀφ' ἐνὸς μὲν διαβρέχεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνορεύει μὲ τὴν Ἀρκადίαν, Μεσσηνίαν καὶ Λακωνίαν. Ἡ ἐπαρχία αὕτη εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ὠραία καὶ εὐρύχωρος ἐκεῖνη σκηνὴ ἐφ' ἧς ἡ ἑλληνικὴ μεγαλόνοια διέπρεψε διαρκούντος τοῦ ποικιλομόρφου, ζωηροτάτου καὶ μακροχρονίου αὐτῆς βίου ὅλως ἐπιδιοθέντος εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ περιφανοῦς κτη-

ρίου τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ — Τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο θέατρον περιστοιχίζεται ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν τῆς Ἀρκადίας, τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Λακωνίας ὄρεων ἐντεῦθεν δὲ δύνανται τις νὰ συμπεράνῃ ὅποσοι εὐὕδροι ποταμοὶ ρέουσι διὰ τῆς Ἠλείας καὶ ὅποια εἶναι ἡ εὐφορία τῆς γῆς καὶ ἡ καθαρότης τοῦ ἀέρος σημαντικώτερος τῶν ποταμῶν τούτων εἶναι ὁ Ἀλφειὸς ὁστις ποτίζει τὴν τῆς Ὀλυμπίας κοιλάδα ἐν ᾗ, ὡς φημίζεται, ἡ γῆ αὐθορμήτως τὴν ἐλαίαν, τὴν ἄμπελον καὶ τὸν βύσσον, τὸ πρῶτον παρήγαγε. — Πάντα ταῦτα τὰ ὕδατα εἰσδύοντα εἰς τὸν κόλπον τῆς γῆς καὶ ἐφαπτόμενα τῶν μεταλλικῶν οὐσιῶν ὧν τὸ τῆς Ἑλλάδος ἔδαφος ἀφθονεῖ, ἀναμιγνύονται φυσικῶς μετὰ κράματος τοιοῦτου ὥστε ἀποβαλίνουσιν ὑπερμέτρως ὑγιεινά. Τούτου τεθέντος δέον νὰ μὴ παρίδωμεν νόμον τινὰ φυσικὸν διέποντα τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὁ ἀνθρώπος ὧν πραγματοποίησις θείας βουλήσεως, εἶναι εἰς καὶ ὁ αὐτός, ἔχων τὰς αὐτὰς δυνάμεις καὶ κλίσεις ἅς ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Πλάστης. Αἱ διαφοροὶ ὅμως φυλαὶ ἀποκτῶσι μορφήν, ἀνάπτουσιν ἢ φθείρονται ἀναλόγως τῆς χώρας εἰς ἣν οἰκοῦσιν. Ἡ ἀμοιβαία ἐνέργεια τῆς φύσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως τῆς περιστοιχιζούσης αὐτὸν, καθίστησι σχέσιν, σύνδεσμον, ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, στενὴν τινα συγγένειαν, ἀπολήγουσαν εἰς ἀμοιβαίαν ἀγάπην, μετὰ τῶν φυσικῶν ιδιοτήτων τῆς γῆς τῆς οὐσας κατίδος, πατρίδος καὶ μητρὸς, καὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ὄντος υἱοῦ αὐτῆς καὶ φύλακος. Ὁ νόμος οὗτος τῆς Θείας Προνοίας χαράττει τὰ ὅρια τῶν ἐθνῶν, ἀποστρέφεται τὰς κατακτήσεις ἧτοι τὰς μετατοπίσεις τῶν φυλῶν, καὶ τοσαύτην ἔχει ἰσχὺν ὥστε ἐκ τῶν ἀποικίσεων καὶ κατακτήσεων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρώμης οὐδὲν ἥδη ἀπομένει ὁ νόμος οὗτος ἐμπνέει εἰς τὸν ἀνθρώπον ἀ-

μέσως μετὰ τὴν ἰδέαν τοῦ Ὑψίστου τὴν ἰδέαν τῆς Πατρίδος· ὁ νόμος οὗτος παρακλεῖναι ἐκάστη φυλὴ τὴν ἐπιμελῆ σπουδὴν τοῦ ἐδάφους εἰς ὃ οἰκεῖ, τῶν ἀναφυομένων φυτῶν, τῆς καλλιέργειας, τῶν ἀνέμων, τοῦ καλύπτοντας αὐτὴν οὐρανοῦ, τῆς περιστοιχιζούσης αὐτὴν θαλάσσης, τῶν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς γῆς εὐρισκομένων θησαυρῶν, τέλος παντὸς ἄλλου ὅπερ ἀποβαίνει ὠφέλιμον, ὥραϊον καὶ ἔνδοξον ἐν τῷ εὐρυχώρῳ κύκλῳ τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν δὲν διστάζομεν νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ Πατρίς περὶ παντὸς προνοεῖ διότι τὸ πᾶν προεῖδεν.

Τοιαῦτα λέγοντες δὲν ἐννοοῦμεν ν' ἀντιτείνωμεν εἰς τοὺς λόγους τῶν νομιζόντων ὅτι τὰ θερμὰ τῆς Ἰταλίας ὕδατα οὐχὶ μόνον τοῖς Ἰταλοῖς ἀρμόζουσι ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἕλλησι· θέλομεν μόνον ν' ἀποδείξωμεν ὅτι τὰ μεταλλικὰ τῆς Ἑλλάδος ὕδατα, τῇ συνδρομῇ παντοσίδων αἰτιῶν, ἀποβαλίνουσι μᾶλλον ὠφέλιμα εἰς τὸν Ἕλληνα, καθὼς κατάλληλα εἰς τὸν ὀργανισμὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξίν του καὶ εἰς τὴν θεραπείαν του.

Ἀπολείπεται ἡμῖν νὰ προσθέσωμεν ὅτι μετὰ πλείστης ὁσῆς εὐχαριστήσεως ἐμάθομεν ὅτι διακεκριμένα τινὰ πρόσωπα προέτειναν τὴν ἐν Κυλλήνῃ Ἰδρυσιν Θεραπευτικῷ Καταστήματι· πρῶτος δὲ εἶναι ὁ κ. Π. Γιανόπουλος, δεῦτερος ὁ κ. Σπυρίδων Σοκόλης* ἰατρός, καὶ μετὰ τούτους ὁ ἰατρός κ. Κ. Δεληγιάννης. Φρονοῦμεν ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ Κυρίου Σοκόλη εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ ὑποστηρίξεως, ἢ δὲ Βουλὴ δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ ἀσχο-

(*) Σ. Σ. Ζ. Α. Κατωτέρω αἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται ἐλέπουναι δημοσιευμένην ἀναφορὰν τοῦ Κου Σ. Σοκόλη πρὸς τὸν τῶς πρωθυπουργὸν Κον Ε. Δεληγιώργην. Ἐπεθυμοῦμεν ἵνα αἱ παροῦσαι περιστάσεις ἐπέτρεπον τὴν σύνταξιν προσοχῆς τῆς νῦν Σ. κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἔπειρ οὐχὲ μικρὸν ἀπορᾶ· τοὺς πάσχοντας ὑπὸ διαφόρων νόσων πολίτας.

ληθῇ περὶ τούτου καὶ δὲν διστάζομεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἐμπνεομένη ὑπὸ ἀμερολήπτων καὶ σπουδαίων λόγων θέλει ἀποφανθῇ ὡς περ ὑπαγορεύει τὸ καθῆκον καὶ ἡ δικαιοσύνη.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ

ΕΠΙΛΑΜΙΝΩΝΔΑΝ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗΝ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΝ

Ἀπευθυνόμενος πρὸς Ὑμᾶς, δὲν ἐννοῶ νὰ καθυποβάλω τὰς ἀδυνάτους σκέψεις μου πρὸς τὸν Πρωθυπουργόν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄνδρα εἰδήμονα, καὶ δυνάμενον νὰ ἐκτιμῇσῃ τὴν ὠφέλειαν τῆς προτεινομένης ὑποθέσεως, πολὺ μᾶλλον προικισθέντα ὑπὸ τῆς φύσεως δι' οὐ κοινῆς ἀναπτύξεως, ἐνὸς τῶν εὐγενεστέρων ὁργάνων, ὅπερ γεννᾷ τὸν λόγον, μέσου πανισχύρου, μεταδοτικοῦ, καὶ πειστικοῦ. Ἡ φυσικὴ ἱστορία ἐξετάζουσα καὶ ἀναλύουσα τὰ διὰφορα καὶ πολυπληθῆ φαινόμενα τοῦ κόσμου, παρατηροῦσα ὑπὸ γενικῆν ἔποψιν, ὅτι οὐδὲν περιττὸν φαινόμενον ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ πάντα ὑπὸ τῆς πλαστικῆς δυνάμεως, ἐπλάσθησαν, ἐπὶ σκοπῷ ὀρισμένῳ, πολὺ μᾶλλον ὅταν φαινόμενόν τι δρᾷται τελειοποιούμενον, μ' ἐνθαρρύνει, νὰ πεισθῶ βεβαίως καὶ ἀλανθᾶστως ὅτι ἐνῷ σεῖς εἴσθε οὕτω προικισμένος, καὶ οἱ περίεξ ὕμῶν θὰ εἶναι εἰς τοιαύτην ἀνάπτυξιν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν, ὥστε ν' ἀντιληφθῶσι παντὸς καλοῦ, ἵνα σκοπίμως ἐνεργήσητε ἐπ' αὐτῶν.

Ἡ προτεινομένη ὑπόθεσις, ἥς ἔχω πεποιθήσιν ὅτι θέλετε εὐαρεστηθῇ ν' ἀναλάβητε τὴν ὑπεράσπισιν, εἶναι ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων τῆς Κυλλήνης, προτίθεμαι δὲ νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι αὕτη εἶναι ἐπιστημονικῶς φιλανθρωπικωτάτη καὶ πολιτικῶς ἐθνικωτάτη

Πρῶτον εἶναι *φιλανθρωπικωτάτη*. Πρὶν εἰσελθῶ εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἀναλύσεως τῶν ἐν λόγῳ ἱαματικῶν ὑδάτων, τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων, εἰς ἃς ὑπόκεινται συνηθέστερον οἱ ἄνθρωποι τῶν κλιμάτων μας, καὶ ἂν τὰ ὕδατα ταῦτα ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ ἀλλοιώσεων, δέον καὶ πάλιν νὰ ἐπανεέλθω, εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀλάνθαστος δημιουργία, οὐδὲν ἀσκόπως καὶ περιττῶς ἐποίησεν, ἀλλ' ὡς ὁ θεὸς Πλάτων ἀναφέρει εἰς τὸν Φαίδωνα, ὅτι τῶν φυλάκων τοῦ δεσμοτηρίου λυσάντων τὰς ἀλύσεις τοῦ Σωκράτους, ἐκεῖ εἰς τὸ μέρος τοῦ σώματος ὅπου ἐπέεζον αὐτὸν αἱ ἀλύσεις, οὗτος ἡσθάνθη ἡδονὴν καὶ εὐχαρίστησιν ἐκ τῆς μεταβολῆς δὲ ταύτης ὀρμώμενος, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του, «ὅτι ὁ θεὸς εὐηρεστήθη νὰ διατάξῃ ὅπως τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν προέρχωνται ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς κορυφῆς, καὶ τὸ ἐν εἶναι συνέπεια τοῦ ἄλλου, ὅπως οὕτω κάλλιον γνῶσιν ἔχωμεν ἀμφοτέρων» τοιοῦτον τι διαγιγνώσκεται ἐπὶ τῆς παρουσίας ὑποθέσεως.

Τὰ ὕδατα τῆς Κυλλήνης ἐξεταζόμενα ἐπὶ τόπου διὰ τοῦ ἀπλοῦ ὀφθαλμοῦ, τῆς ὁσμῆς καὶ τῆς γεύσεως δεικνύουσιν ὅτι ἐμπεριέχουσι θειοῦχος ὕλας, διὰ δὲ τοῦ χρώματος ὅπερ μεταδίδουσιν αἱ θειοῦχοι ὕλαι, τὰ ρέοντα ὕδατα εἶναι λευκά, τείνοντα ἐλαφρῶς πρὸς τὸ κιτρινωπὸν, ὡς ἐκ τῆς κατακρημνίσεως τοῦ θείου, ἡ θερμοκρασία αὐτῶν ἄμα ἐξερχομένων ἐκ τῶν σπλάγχχνων τῆς γῆς εἶναι ἀνωτέρα τῆς κοινῆς τοῦ τόπου ὥστε ἐμπεριέχουσιν ὑδρογόνον θειοῦχον (Hydrogene Sulfaré), ἀλλ' ἀπαιτοῦνται τελειότεραι ἔρευναι, καὶ διὰ καταλλήλων μέσων ἐπιστήμονικῶν. Πρὸς τοῦτοις παρατηρεῖ τις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ρέοντων ὑδάτων, κατὰ διὰφόρους ἀποστάσεις, κηλίδας κιτρίνας, χρώματος πλησιάζοντος τὸ τοῦ ἐλαίου, ἄστινας οἱ περίεξ ἐκεῖ κατοικοῦντες διὰ βάμβακος συναζούσι μετὰ σπουδῆς πρὸς χρῆσιν θεραπευτικὴν, ὁ-